

ΣΕΡΒΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΒΕΛΚΟ-ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΕΡΟ-ΓΚΑΒΡΟ

Ήταν χαμιά είκοσαριά οι κνηφοί, που μαζεύτηκαν ξεκίνη τη μέρα στο μοναστήρι του Βλάντι-Χίο. Από το πρωί άνοιξε, ο ήλιο γέμισε είχε βάλει τους μαθητευόμενους, τους δούλους και τους κληρικούς να στρώσουν κάτω την κληματαριά ένα μεγάλο τραπέζι. Έτσι, μόλις οι κνηφοί έφτασαν στο μοναστήρι, πήραν άμεσα θέσι γύρω στο τραπέζι και άρχισαν να τρώνε.

Σε λίγο όλοι ήταν στο ζέφι. Το κρασί γινότανε άφθονο μέσα στα ποτήρια, οι διάκονοι τραγουδούσαν τα πιο ευχάδια και τα πιο κοινά τραγούδια, και ο ήρσιμενος περιμένα να γρησίη λίγο ο διασφιλάρας, τον οποίο είχε στείλει να φέρη μια σέλιτζια για τους προσκεκλημένους του.

Πρώτα, σε λίγο, ένας γερασμένος άνθρωπάκος φάνηκε από μακριά, μαζί με τη γριά γυναίκα του. Ή έφτανσι τους επροκλίσε λαοστίνα. Άρξεται από την παρτα τον ήξεραν και από άλλους το γέρο. Ο ήρσιμενος τον πήρε κοντά του και του έδωσε να πιη δύο-τρία ποτήρια έλαιου. Ή γριά κάθισε παράμερα.

— Έλα, μίς το και αυτό, γέρο-Γκάβρο, του έλεγε στο κάθε ποτήρι που του έδινε ο ήρσιμενος.

Το όνομα του γέρο-Γκάβρο περιγνοροζήτανε σ' αυτό το μεταξύ σε όλα τα στήματα. Καθένας του πετοδες και άνομα όσπετι, και όλοι γέλοισαν μαζί του, με την καρδιά τους. Ένας νεαρός Κροάτης μονάχι δεν φανότανε να καταλαβαίνει τίποτε απ' όλα αυτά τα περιγνώματα.

— Είνε ένας τέπος ο γέρο-Γκάβρο, του έβήρησε ο ήρσιμενος, περιμνίνετε λίγο, θα μίς διηγήθη την ιστορία του και θα σάξασιμε όλοι στα γέλια. Είμερ οι άλλοι, θα την ξενομα άνοιση, ούτ' έγω ξεφο πόδες φορξές ως τώρα, μη τι τα θέλετε, πρέπει να γελάσιμε όστούσο...

— Έλετα, γήριος προς το γέρο και του είπε:

— Επρώς, γέρο-Γκάβρο, διηγήσου μας τώρα πως έχεις παντρευτή!

Ο χομιάτης δεν περιμένα δεύτερη πασάλασι. Κατέβασε ένα-δύο γρηάτα ποτήρια άνομα, ανατάραξε έλαιον, γαμήλωσε τα μύτια και άρχισε:

— Νάχετε την ηγιά σας, άγεστάδες μου! Έγω είμα ο γέρο-Γκάβρο με τ' άνομα... Έδοι γεννήθηκα, έδοι βρέσκαυτα θεμνίνο και οι πατεράδες μου, έδοι μεγάλωσα, έδοι έζησα και γήρασα, και έδοι θα πεθάνω όταν θέληση ο Θεός, και ο άγιος αυτός τόπος δεν θ' άρνηθη και γονιά ούτε σε μένα ούτε στη γονιά μου.

Ήσωνα μισός, όταν με άφησε η μάνα μου και ο μπαμπάς μου, και τότε ο ήρσιμενος, Σάββας λεγότανε, ο Θεός άς ανατάραχη την ψυχή του, μου είπε:

— Απ' έδοι και πέρα, τέμπο μου, ο άγιος Στέφανος θάνα και ο πατέρας σου και η μητέρα σου. Θέλετε να σε βάλωμε στο σταυρό, να σε κάνομε κληρικό, ή προτιμάς να βόσκης τα χορσίνα; Διάλεξε μονάχος σου...

Προτίμησα τα χορσίνα, γιατί μου άρεσει, βλεπετε, να βγαίνο στη βοσκή, και έλετα από τότε άνομα είχα ρίθει τα μύτια μου στη Σόζια, τη γριά που έχω σήμερα. Έβοσσε και αυτή τότε τις ζίνες της στο ίδιο λιβάδι... Ήταν ώμορφη, και είχε την ηλιά μου. Ήταν δέκα τεσούρων χρονών. Παιδι του μο-

ναστηρού και αυτή. Μά δουλεύετα και πολύ σοβαρή.

Όσοι σάς είπα, ήμωνα νέος τότε. Απ' τη βαμιατά κάνει η νεότη! Της πήρανα καθήμενάς φορούσε και ήμα, γιατί την σπαταλούσα πολύ. Απ'η ποζαγε το σόζο, μ' έβαζε μπροστά κάθε τόσο, και έλετα γήριες τις πλάτες και σήκωνε τους ώμους της με άδωροία. Δεν πέραςε όμως ένας χρόνος και την πήραν στο μοναστήρι, για να βοηθήσει...

Έγω ο φορξοφός, έμωνα κοντά στα χορσίνα. Μόλις έφθασα ναρκ, έτρεχα να τη βρω. Τώρα πια έχει γινει και αυτή πιο τρυφή απέναντί μου... «Τι θα πη, ποζέλες, πως φιλές τα χορσίνα; Σάββας, και έγω είμα χαμιά άρσιμενοστίνα, ή σάββας είμα τόσο όμορφη!» Τα λόγια της με σαρνανούσαν και της κοβαλούσα όπι έφθασα και όπι ποζέλετε στο γέρο, από φροτίτα, από ζηνή... στη ημερα που ο πάτερ Κροάκι με τούσωνε να μιλώ μαζί της και μου κάδερε τα πλέρα με το ραβδί μου...

Από την ημερα απ'η δεν μισοφύτα πια να την έδο, την Σόζια μου. Κι' έπειδή δεν χωταίωνα πια, να με μιά αφερα στον ήρσιμενο. «Αυτό και αυτό, του έλο δοθεσκόζα. Εδωκατό για το φροτί που μου δίνει το άγο κτήμα του μοναστηριου, να δεν μισοφ πια να ήσο χορξές τη Σόζια. Αχόστε με να φέρω, να πάω στη στρωτάνα ή στην πολιτεία που έχει μαρξιά και μαρξιά, για να δουλέη κανένας... Έξοιος ή άπορξος στην άρχη, να έλετα άγιος να ή φροτί τρυφερά, σαν πατέρας. Γέλοισα, ήταν καλός, γελούσε ός που του έρχοντανε διάφορα στα μάτια. Ύστερα φονάζε τον πάτερ-Κροάκι. Κοιθένετισαν λίγη ώρα μεταξύ τους με χαμιά ή φωνή, και έλεπα φονάζαν και τη Σόζια. Μίς πηξε τότε και τους δύο μπροστά του ο άγιος ήρσιμενος και μίς κνίταξε χωρίς να βγάλη μιλιά. Ύστερα έφυγε στον πάτερ Κροάκι. Έξοιος γήριος προς τη Σόζια και της είπε:

— Νά, Σόζια, αυτός έδοι θέλει να σε παντρευτή. Άφει πως σ' άγατίει. Ο ήρσιμενος σάς δίνει την άδεια του, και έγω το ίδιο. Τι λες έσύ;

Έγω κόνετα πια να λιγοθισσο. Έξοινή κοκκίνισα, κνίτσισα, λαοκίνισα και άξαμα φονάζε:

— Δεν θέλω!... Δεν του γάμο!...

Έγω πατάτηκα έάννο άσπιος να με είχε διαζώση φεδι. Της έδωσα μιά σποξιά.

— Είσα τεσίλη; της φονάζα. Καί πια γοναία κάνει τότε για έναν που βόσκει χορσίνα, αν δεν κάμνε έσύ;

Ο πάτερ Κροάκι άρχισε να βηματίη σκεπταζ. Έλετα σταθήτες μπροστά στη Σόζια και της είπε θυμωμένα:

— Δεν σε φώτθες κανένας έόνα. Ο ήρσιμενος σάς έδωσε την άδεια και την είχη του. Σε τρεις ήδομάδες θα παντρευτήτε!

Κανέξ άλλος δεν ήταν τόσο έντυχημένος όσο ήμουν έγω τη στιγμή απ'η. Μά η Σόζια δεν έλεγε να σηκώση τα μύτια της πάνω μου. Όταν την ρωτούσα γιατί σόπανε έτσι, άποζέει να τρέχη, μου έλεγε πως με άκαλά, μου έρωρνε μου μύτια, άρχίζε να κλάη, και στο τέλος έφηνε. Έγω όστούσο ήμωνα εύχαριστήμενος, και όμους μου έρχότανε και να κλάρω...

Στο γάμο μου είχε έοδη και ο μακαρίτης ο ήρσιμενος. Ο πάτερ Κροάκι μίς άλλαξε τα στέγανα. Μίς έδωσαν δόξα πολλά... Έλετα φατρωσαν τον τραπέζι... Μά δεν ήμαίμα πια καλά-καλά τι έγινε, γιατί ήμωνα σάν κελουσίνο, με όλο που δεν είχα φάει και δεν είχα πιη τίποτε. Ή Σόζια ήτανε δίπλα μου, σόπανε και κνίταζε μπροστά της. Ένοιωθα φόβο σχεδόν,

Ένας γερασμένος άνθρωπάκος φάνηκε από μακριά, μαζί με τη γριά γυναίκα του.

διαν συλλογισμένη πως ξαπντα από λίγο θα ήμνα μόνος μαζί της...

Έδω ό γέρο-Γιάβω σιαμάρτες λιγάτα, σάν νά είχε κομπιάση, Έπειτα Έξαλωθήρη:

— Ά, άρεντάδες μου, ό Θεός νά φράζή κάθε χριστιανό από ό τι ποσ συνόδη ήμνα τότε. Είχε βραδύνοσι επί τέλους. Όλος ό κόσμος είχε παραλή. Τραγουδοΐσαν, φώναζαν και ύστερα, σύμφωνα με τό ήθνος, μάς έσπορΐζαν και τους δυό μαζί και μάς έβλεπαν σ' ένα δωματιό, δίπλα στον άρΧονΐνα... Κυττάζηκα για μία στιγμή σ' έναν κατορέφτη. Ήπιον χλωμός, παλαισμένος...

— Τ' αυτιά μου βούΐαν, όταν πλησίασα τή Σόικα.

— Σόικα, τής είπα, είσαι δική μου παιά τώρα... Καί Ξανα νά τή φιλήσω. Μά έκείνη άνατρώχισε και μ' έσπρωξε έλαφρά.

Μή μ' άγγίξεις! είπε κλαίοντας, Έδω ό γέρο-Γιάβω χαμΐλωσε πάρα πολύ τή φωνή του και σκούπισε με τό μαντί του τό δάκρυά του.

— Γιατί νά μή σ' άγγίξω. Σόικα, μικρή μου Σόικα, είπα και μία ύστερία πέρας άλ' τό μάλω μου.

— Άν είμαι παρθένα! πορηΐοΐσε έκείνη, χωρίς νά σηκώση τό κεφάλι της, ποσ τό είχε άκοιμηΐσει στή γόνάτϊ της.

— Τι λές; Τι είπες; Τι είπες, Σόικα!... τής φώναξα εγώ ό άνημος, σ' όλα άρΧισαν ΈΞαμα νά σπομφογιΐζουνε γύρω μου.

— Άν είμαι κορη!... ποσ Ξαναεΐτε έκείνη, κ' άρΧισε νά κλαΐη πω θανάτϊ τώρα.

Τότε τήν έσπρωξα δυνατά κ' είπασ χάνω σάν Ξύλο.

— Και γιατί δέν ποσ τόπος προΐητηα αυτό; Γιατί; τή ρώησα. Αΐτή ήμνε έκεί γάμο πεινούη κ' Έτρεψε.

— Μία! τής φώναξα, και σίκουσα τή γροθιά μου για νά τή γυτρώσω. Γιατί δέν ποσ τόπος προΐητηα αυτό;

— Άν πλάνησα νά σοσ τό πο... Φοβΐθήρη;

— Όχι! Σ' άγαποΐσα!

— Άν ήξερα τί νά ποσ, ό κατοιοΐητής.

— Και τί πρέπει νά σέ κάνω τώρα; φώναξα.

— Στάσασέ με!

— Μά ποσ διάβολο, νά σέ σκοτώσω, τή στιγμή ποσ κ' εγώ σ' άγαπώ, Σόικα!...

Τή σηκώσα τότε, τήν ήβαλα νά καθΐση κοντά μου, κ' άρΧισαμε νά κλαΐμε, νά κλαΐμε μαζί και οι δύο μας. Αΐζωΐ ήσαν έθνη όι συντρώμοι μας μενισοΐνοι και γτεποΐσαν τήν πορτα. Κι' ήμεις καθΐσταν άγκαλισμένω στο σκοτάδι και κλαΐαμε, κλαΐαμε όλοΐνα...

ΒΕΛΚΟ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Ο ΒΟΣΚΟΣ ΑΜΥΝΤΑΣ

Ό βοσκός Αμύντας γυροΐσε στή χωριόματα άλ' τό γειτονικό δάσος βασΐΐωντας στή γηρ του τό τοσκΐτη του κ' άπάνω στις πλάτες του ένα βαΐΐ φορτωΐ από παλαιΐα που μόλις τάξε κΐφει για νά φτΐσΐη ένα φράχτη στο ματρί του.

Καΐως πήγαινε στο δρομο του, είδε στην άκρη ενός μεγάλου ρυασιΐού μία μικρή βελανΐδα που ήταν έτοιμη νά σωριασΐη κάτω, γιατί τΐ όρημαΐά νερά τής είχαν άρΧησει τίς σΐζες δίχως χΐμα.

— Ά! είπε ό Αμύντας. Θάτανε κΐημα νά καταστραφΐ ένα τόσο όρωσό δέντρο.

Κι' άμΐσως Ξεφορτωΐθηκε τΐ καΐΐΐα του και, χωρίς νά λογαριασΐ τον καινοΐγιο καισΐ στον όποιο θα ύποβάλλοταν, έπλεξε γύρω άλ' τό δέντρο ένα γερο φράχτη και τον έγΐμισε με χΐμα.

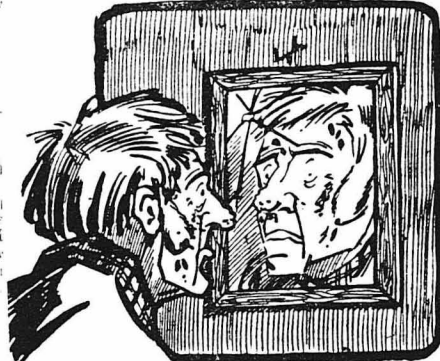
Αφΐ άποτεΐλεΐσε τή δουλειά αυΐή, Ξαναΐησε τό τοσκΐτη στον όμο, έφρΐξε άζάμα ένα βλέμμα ικανοΐΐσεΐσΐ στο έργο του κ' έτοιμαζΐταν νά φΐγη. ΈΞαμα μέσα από τήν κομΐάλα ενός δέντρου προΐβαλε μία χαριτωμένη Νύμφη και τΐς είπε με φωνή γοητευτική:

— Τί, νομΐζεις ποσ θα φΐγης, χωρίς νά σοσ δείξω τήν εΐγγωμοσΐνη μου; Πέξ μου, καλέ μου βοσκά, τί χάρι θέλεις νά σοσ κάνω; Ξέρω ποσ είσαι φτωχός και ποσ τό μόνο σου βΐος εΐνε λέντε πρόβατα ποσ τΐς πΐς καθΐμερΐως στη βοσΐή...

— Ό Νύμφη, νά τί έπιθυΐωσα νά σοσ Ξητήσω, είπε ό Αμύντας:

Ό γειΐονΐς μου ό Παλιΐμος εΐνε άρρωστος άλ' τό καλοΐαΐ. Άν μποΐη, Ξαναδΐς τον τήν υγΐα...

Ό εΐγΐΐ του Αμύντα εκληρωΐθηκε, κ' άξι πονάτα αυΐό, άλλά σΐ λίγον καιρό ό καλόκαρδος βοσκός εΐχε άποκΐησει τό μεγαλύτερο κοπάδι των περιχΐΐων χάρις στη βΐκη προσταΐα.

Κυττάζηκα για μία στιγμή σ' έναν κατορέφτη...

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΔΕΝΤΡΟΥ

Έξωΐσε κάποτε, μέσα σ' ένα δάσος ένα μικρό δέντρο που είχε πολύ ματριά φύλλα.

— Ά! είπε μία μέρα στενωχορΐμένο. Οι γειΐονΐς μου εΐνε εΐτυχισΐμενοι γιατί στοΐζονταν με ώραΐα φύλλα που χΐορΐσα νά τΐ βλέπη. Έμνα κανέναν δέν πομά νά με Ξυγΐσΐ, γιατί φοβάται μΐν του άγκυλωΐσω τό δάχτυλα. Ω, ποσο ήθελα νάχα χροΐα φύλλα!...

Σΐ λίγο ήρθε ή νύχτα σκελΐζοντας τΐ πάντα με τό σκοτάδι και τό ποΐΐ που ήμΐερωσε τό δέντρο βροΐθηκε Ξαρκάτα μεταμορφοΐμένο. — Ω! Τί χαρά! φώναξε. Τώρα παιά είμαι ολόχορο!...

Τό δέντρο καθΐμερΐνε όλη τήν ήμΐρα, γιατί κανένα άλλο μέσα στο δάσος δέν είχε παρΐομα στοΐλη. Όταν όμως έπΐηε νά βραδύΐση, φάνηκε από πΐρα ένας γέρος Έβρωΐός με στεγνωΐμενα χΐρια, με μακρΐα γενειάδα και μ' ένα μεγάλο σακκοΐδι.

Ό γέρος στην άρχΐ έφρΐξε γΐρω τον ένα περιχορο βλέμμα και, βλέποντας ότι δέν τον ενΐταξε κανέναν, πήγε κοντά στο δέντρο, έζωσε τΐ χροΐα του φύλλα, τάβαλε μέσα στο σακκοΐδι κ' έφργγε.

— Ά! είπε τό δέντρο με πόνο. Ποσο λυποΐμα που Ξΐασα τΐ φύλλα μου φύλλα που λαμποκοποΐαν σάν τον ήλιο. Άλλά και τΐ γυαλίνα δέν σκορποΐν λιγΐτερΐ λάμψη, ποσ φΐνεται. Ω, ποσο ήθελα νάχα γυαλίνα φύλλα!...

Τό βράδι τό δέντρο άποκοιμηΐθηκε όποσ πάντα και τό άκαΐοθο ποΐΐ βροΐθηκε και καΐ μεταμορφοΐμένο. Άλ' όλα τον τΐ κλαδιΐ χορΐμΐτοσαν γυαλίνα φύλλα!

— Ά! τί ώραΐα στοΐλη, είπε μ' εΐχαΐστηχο τό μικρό δέντρο. Οι γειΐονΐς μου δέν έχονε τέτοια ποΐα...

Σΐ λίγο όμως ό ούρανος σκελΐσΐθηκε από καΐάμαρα σύννεφα, Ξέσπασε δυνατός άέρας, έπακοΐΐθηκε μία δυνατή καταιγΐδα και τΐ γυαλίνα φύλλα κατακοιμηΐσΐστηκαν.

— Άλλοΐμοσο! είπε τότε άναστενΐζοντας τό μικρό ματαΐοδοσο δέντρο. Ή στοΐλη ποσ θέλεια ήταν ώραΐα βΐβατα, άλλα ποΐΐ εύΐραστη. Τώρα θα προτιμοΐσα νάχα πράσινα φύλλα που μορΐζονε ώραΐα...

Τό βράδι τό μικρό δέντρο βροΐστηκε στον ύπνο και τό ποΐΐ που Ξΐντησε βροΐθηκε ντυμένο όποσ είχε εΐχηΐη.

Ό γΐδες όμως, βλέποντας τΐ δροσεΐά του φύλλα, πήγαινε κοντά και τΐς έφαγαν όλα τΐ φύλλα, σηκωΐμενες άπάνω στα πιναΐ τους πόδια.

Τότε τό δέντρο άντεΐλήφη τή ματαΐοΐτη των εΐπιθυΐΐων του και τό βράδι, τΐνη κοιμηΐη, παρακάλεσε νά Ξαναβΐη τΐ πρώτα τον φύλλα, τ' άγκυλωΐτα.

Τό ποΐΐ ποσ άνοιξε τό μάτια του δέν μπορΐσε νά συγκρατΐση τή χαρά του που είδε ότι ή εΐγΐΐ του είχε εκληρωΐη.

Τΐ κλαδιΐ του εΐχαν σκελασΐη από άπειρα άγκυλωΐτά φύλλα που χωρίς νάχονε τή λάμψη του χροσμοΐΐ, τή διαφάνεια του γυαλιΐΐ και τή μρωδιΐά των πράσινων φύλλων, ήσαν άρρωΐστα σΐ τΐ ζωα και θα διετηροΐντο σΐ όλες τίς έποχΐς του έτους...

XAVIER MARMIER

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΙΞΙΔΑΙΜΟΝΙΕΣ

Τό βοΐδαΐ του Μαρκοΐΐΐ.

Στΐν παλιΐ εκκληΐοΐα του Μαρκοΐΐΐ, πιστεΐαν άλλοιτε, ποσ έβγαΐνε ένα βοΐδαΐ. Κι' όταν ήταν νά πεθΐνη κανέναν από τό χωριό, τό βοΐδαΐ αυΐό πήγαινε τή νύχτα μωρσΐτά στο σπίτι του και μωΐγρΐζε!...

Ό νυμφαγογός στην Μακεδΐνΐα.

Σΐ μερικΐ χωριΐά τής Αντικΐης Μακεδΐνΐας όδηγΐ τή νύχη στο σπίτι του γαμΐτροΐ, μαζί με τΐ αρκαΐά της (τΐ παρΐφερρα), που εΐνε φορτωΐμενα σΐ ύποΐζομα, ένας νυμφαγογός.

Σΐν φΐσΐση δΐ ή νύφη στο σπίτι του γαμΐτροΐ χτυπαΐε τό κεράτι της στον τοΐχο, για νά δείξη τί μέλλει νά έπιφορΐη, άν δέν φερΐθη καλά, σΐν τον ΐτος τό σπίτι...

